

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 480/2023-8

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Ladislava Dudíťa (sudca spravodajca) a Libora Duľu v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], proti postupom Okresného súdu Zvolen v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 5/2020 a uzneseniu z 18. novembra 2020, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 5/2022 a uzneseniu zo 4. novembra 2022 a proti postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 8/2021 a uzneseniu z 12. februára 2021, ako aj v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 154/2022 a uzneseniu zo 17. januára 2023 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bolo 21. augusta 2023 doručené podanie sťažovateľa označené ako „*Ústavná sťažnosť zmysle čl. 127 ods. 1 Ústavy SR*“. Sťažovateľ v ňom dáva na vedomie, že ústavný súd vo veci skôr podanej ústavnej sťažnosti rozhodol v konaní vedenom pod sp. zn. III. ÚS 483/2021 uznesením zo 16. septembra 2021 (ďalej len „*skoršie rozhodnutie*“) a jedným z dôvodov odmietnutia bolo nevyčerpanie právnych prostriedkov nápravy. S odkazom na odlišné stanovisko sudcu Petra Straku a na § 55 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „*zákon o ústavnom súde*“) sťažovateľ predkladá novú relevantnú argumentáciu a dôvody na ospravedlnenie nevyčerpania právnych prostriedkov nápravy. Podľa názoru sťažovateľa došlo k dostatočnej náprave, aby to viedlo ústavný súd k meritórnemu prieskumu tohto naliehavého prípadu, najmä s prihliadnutím na skutočnosť, že sťažovateľ sa už nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani

v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným súdom prostredníctvom iných právnych prostriedkov. Poukazuje na zásadu práva na spravodlivý proces podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ktorý predstavuje jadro dohovoru a ktorého obsahom je právo na vymožitelnosť práva. Keďže musí prevažovať záujem na zákonnosti postupu a rozhodnutia v trestnom konaní nad záujmom na stabilite a nezmeniteľnosti takéhoto rozhodnutia, ich ponechanie ako právoplatných by znamenalo vážne ohrozenie zákonného a spravodlivého rozhodovania a došlo by k naplneniu „*formálne chápaného a presadzovaného právneho štátu*“, ktoré je v rozpore s čl. 1 ods. 1 ústavy.

2. Zároveň sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ktorý kvalifikovane odôvodní všetky rozhodujúce skutkové a právne dôvody porušenia základných práv a slobôd, prípadne odstráni nedostatky náležitostí. Petit ústavnej sťažnosti sťažovateľ taktiež ponecháva na právneho zástupcu, ako aj to, aké dôkazy navrhuje. Skutkový stav, popis a kópia právoplatného rozhodnutia a ďalšie prílohy (ktoré sťažovateľ vymenúva, pozn.) sú súčasťou tejto ústavnej sťažnosti.

II.

Posúdenie žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu a návrhu na začatie konania

3. Podľa § 39 ods. 1, 2 a 3 zákona o ústavnom súde sa každé podanie (teda úkon určený ústavnému súdu) posudzuje podľa jeho obsahu. Ak tento zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, a podpis.

4. Po oboznámení sa s obsahom podania ústavný súd dospel k záveru, že ním žiadateľ primárne žiada o ustanovenie advokáta na podanie ústavnej sťažnosti proti postupom Okresného súdu Zvolen (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 5/2020 a uzneseníu z 18. novembra 2020, v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Nt 5/2022 a uzneseníu zo 4. novembra 2022 a proti postupom Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 8/2021 a uzneseníu z 12. februára 2021, ako aj v konaní vedenom pod sp. zn. 5 Tos 154/2022 a uzneseníu zo 17. januára 2023 (ďalej aj „napadnuté postupy a uznesenia“). Napadnuté uznesenia pripojil k svojej žiadosti.

5. Podanie neobsahuje niektoré všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania podľa § 43 ods. 1 zákona o ústavnom súde (označenie, akého rozhodnutia sa domáha, odôvodnenie návrhu). Z hľadiska osobitných náležitostí ústavnej sťažnosti (§ 123 ods. 1 zákona o ústavnom súde) sťažovateľ označil toho, kto porušil jeho základné práva a slobody (okresný súd a krajský súd), a právoplatné rozhodnutia, opatrenia, resp. zásahy, ktorými podľa sťažovateľa boli porušené jeho základné práva a slobody (napadnuté postupy a uznesenia). Sťažovateľ neoznačil jednoznačne právo, ktorého porušenie mieni namietiť, v texte spomína právo na spravodlivý proces podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a právo na vymožitelnosť práva, ako aj rozpor s čl. 1 ods. 1 ústavy. Výslovne v celom návrhu na začatie konania neuvádza tvrdenie o porušení základného práva a slobody, uvádza však, že ponechanie právoplatného rozhodnutia v trestnom konaní by znamenalo ohrozenie zákonného a spravodlivého rozhodovania a išlo by o naplnenie „*formálneho právneho štátu*“. Z týchto tvrdení by sa pri materiálnom prístupe k ochrane ústavnosti dalo vyvodiť namietanie porušenia označených práv, resp. článku ústavy. Napokon ústavný súd

konštatuje, že ani pri uplatnení materiálneho prístupu nie je možné v návrhu identifikovať skutkové a právne dôvody, pre ktoré malo dôjsť k porušeniu základných práv a slobôd sťažovateľa. Ide o najdôležitejšiu osobitnú náležitosť ústavnej sťažnosti, od ktorej splnenia sa odvíja aj možnosť ústavného súdu pristúpiť k prieskumu. Nesplnenie tejto náležitosti nemôže byť nahradzované samotným ústavným súdom, vykonávaním neurčitého prieskumu napadnutých postupov a uznesení. Sťažovateľ odôvodňuje iba splnenie podmienky prípustnosti ústavnej sťažnosti s odkazom na skoršie rozhodnutie, ktoré sa ale týkalo iných namietaných rozhodnutí (postupu a rozsudku okresného súdu č. k. 3 T 51/2013 zo 6. decembra 2013, postupu a rozsudku krajského súdu č. k. 5 To 3/2014 z 11. februára 2014 a postupu a uznesení Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4 Tdo 1/2016 z 20. februára 2019) ako teraz prerokovaný návrh.

6. Takéto návrhy na začatie konania ústavný súd odmieta aj bez predchádzajúcej výzvy na odstránenie nedostatkov podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonných náležitostí. Keďže sťažovateľ nie zastúpený advokátom a žiadal o ustanovenie právneho zástupcu, nemohla byť absencia uvedených náležitostí jediným dôvodom na odmietnutie návrhu na začatie konania.

7. Ústavný súd preto dodáva, že ústavná sťažnosť proti napadnutému postupu a uzneseniam krajského súdu je oneskorená, pretože napadnuté uznesenia krajského súdu č. k. 5 Tos 8/2021 z 12. februára 2021 a č. k. 5 Tos 154/2022 zo 17. januára 2023 sťažovateľ podľa zistenia ústavného súdu prevzal 11. marca 2021 a 8. marca 2023, a preto ak by aj ústavná sťažnosť doručená ústavnému súdu 21. augusta 2023 bola opatrená skutkovými a právnymi dôvodmi, nemala by nádej na úspech a bolo by nutné ju už v tomto štádiu konania (pri predbežnom prerokovaní) odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde. Nedodržanie lehoty podľa § 124 zákona o ústavnom súde je dôvodom na odmietnutie sťažnosti ako podanej oneskorene. Ústavný súd opakovane vyslovil, že sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nemožno považovať za časovo neobmedzený právny prostriedok ochrany základných práv (I. ÚS 109/06). V prípade podania sťažnosti po uplynutí zákonom ustanovenej lehoty neumožňuje zákon o ústavnom súde zmeškanie tejto lehoty odpustiť, pretože to kogentné ustanovenie § 124 zákona o ústavnom súde neumožňuje (napr. m. m. III. ÚS 124/04, IV. ÚS 14/03, III. ÚS 14/03).

8. Časť námietok sťažovateľa smeruje proti postupu či rozhodnutiam okresného súdu v rámci konania o povolení obnovy trestného konania. Ústavný súd ako nezávislý orgán ochrany ústavnosti v súlade s princípom subsidiarity vyjadreným v čl. 127 ods. 1 ústavy nemá právomoc zaoberať sa sťažovateľovými námietkami, pretože by tým nahrádzal právomoc krajského súdu ako sťažnostného súdu. Ústavná sťažnosť smerujúca proti postupu či napadnutým uzneseniam okresného súdu v konaniach sp. zn. 1 Nt 5/2020 a 1 Nt 5/2022 by preto musela byť odmietnutá pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu:

9. Podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde navrhovateľovi, ktorý požiada o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, ústavný súd môže ustanoviť právneho zástupcu, ak to odôvodňujú majetkové pomery navrhovateľa a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

10. Povedané inak, na to, aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení advokáta v konaní pred ústavným súdom, musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tieto tri podmienky, resp. predpoklady: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Pokiaľ ide o podmienku vyžadujúcu, aby nešlo o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, táto je splnená vtedy, ak je okrem iného daná právomoc ústavného súdu na prerokovanie sťažnosti a táto nie je oneskorená ani zjavne neopodstatnená (I. ÚS 60/2019).

11. Ústavný súd konštatuje, že žiadateľ podal žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, čím naplnil prvú z uvádzaných podmienok.

12. Žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu môže byť podaná spolu s návrhom na začatie konania spísaným samotným navrhovateľom. Žiadateľ ju môže podať aj samostatne, ak mieni v budúcnosti podať ústavnú sťažnosť. Vtedy (ako aj v prípade sťažovateľa, ktorý podal návrh na začatie konania, avšak bez už uvedených zákonných náležitostí) musí v žiadosti uviesť aspoň základné odôvodnenie, čoho sa chce domáhať avizovanou ústavnou sťažnosťou. Postačovať bude v zásade ucelený opis priebehu konania vlastnými slovami, opis skutkového stavu, konkrétne prejavenie nesúhlasu s určitým postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, ktorý bude podľa žiadateľa odôvodňovať nutnosť ústavného prieskumu z hľadiska označených základných práv ústavným súdom. Žiadateľ by mal formulovať, hoci aj vlastnými slovami a bez dodržania právnickej terminológie, dôvody, pre ktoré malo podľa jeho názoru dôjsť k porušeniu označeného práva.

13. Popri implikovanom tvrdení o porušení označeného práva na spravodlivé súdne konanie podanie žiadateľa neobsahuje úplne žiadne vecné odôvodnenie ani jednoduchým opisom skutkových okolností a úvah, na základe ktorých dospel k záveru o ich porušení. Právo na spravodlivé súdne konanie je zložitejšie, resp. vnútorne štruktúrované právo, ktorého súčasťou sú viaceré čiastkové práva, preto je potrebné uviesť, v ktorej zložke je namiatané jeho porušenie. Absentuje aj uvedenie právnych dôvodov na záver o porušení práv, čo je však vzhľadom na skutočnosť, že sa žiada o ustanovenie právneho zástupcu, možné vnímať ako nie nevyhnutnú požiadavku. Žiadosť o ustanovenie advokáta však musí obsahovať opísanie skutkového stavu a konkrétnejšie vyjadrenie nespokojnosti s postupom alebo rozhodnutím orgánu verejnej moci, aby mal ústavný súd možnosť posúdiť jej odôvodnenosť. V opačnom prípade by v podstate paušálnym vyhovovaním žiadosťom žiadateľov (u ktorých by to hoci aj odôvodňovali ich pomery, pozn.) namietajúcich porušenie rôznych základných práv bez bližšieho odôvodnenia mohlo dochádzať k obchádzaniu § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde a tretia zákonná podmienka by stratila zmysel.

14. Zo žiadosti žiadateľa v predloženom znení tak nemožno vôbec posúdiť vyhliadky na úspech uplatňovaného nároku na ochranu ústavnosti a podľa zistenia ústavného súdu by bola ústavná sťažnosť proti napadnutému postupu a uzneseniam oneskorená, resp. na jej prerokovanie by ústavný súd nemal právomoc, a preto ústavný súd nepovažuje za splnenú tretiu podmienku na ustanovenie advokáta.

15. Pokiaľ ide o splnenie druhej podmienky, jej splnenie žiadateľ netvrdil a neodôvodnil, hoci predložil potvrdenie o príjme z Ústavu na výkon trestu odňatia slobody Dubnica nad Váhom a „*Stav konta k dátumu*“ z 18. júla 2023. Pokiaľ ide o preukázanie majetkových pomerov, dôkazné bremeno zaťažuje žiadateľa. Zákon o ústavnom súde ústavnému súdu pri rozhodovaní o takomto návrhu neukladá vyhľadávaciu povinnosť vo vzťahu k dôkazom potrebným na zistenie

majetkových pomerov žiadateľa. Vzhľadom na nesplnenie tretej podmienky však výsledok skúmania splnenia tejto podmienky nemohol ovplyvniť výsledné rozhodnutie ústavného súdu.

16. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že s ohľadom na obsah podania u sťažovateľa aktuálne nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, a preto jeho žiadosti nevyhovet (bod 2 výroku tohto uznesenia).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2023

Miroslav Duriš
predseda senátu